

LATVIJAS REPUBLIKA
BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA
BALVU CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

5.13
Tikaiņu bibliotēka

KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS KONCEPCIJA

2026.g.

Glabāšanas termiņš: līdz nomainai

APSTIPRINU:

Balvu Centrālās bibliotēkas

direktore Ruta Suseja

2026.gada 15. jūlijā, Balvos

Tikaiņu bibliotēkas Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika

1. BIBLIOTĒKAS VISPĀRĪGAIS RAKSTUROJUMS

Tikaiņu bibliotēka ir Balvu novada pašvaldības Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienība. Tikaiņu bibliotēka atrodas Tikaiņu cema centrā Līvānu tipa mājā.

Tikaiņu bibliotēka piedāvā:

- 3791 iespieddarbus, tajā skaitā 2749 grāmatas,
- 9 nosaukumu žurnālus un laikrakstus,
- Elektroniskās datu bāzes,
- bezmaksas internetu, bezvadu internetu (WiFi) u.c. pakalpojumus.

Lasītāju rīcībā ir 3 datori, viena multifunkcionālā iekārta.

Bibliotēkas **misija** – ikvienam nodrošināt neierobežotu piekļuvi kvalitatīvai informācijai. Saglabāt sabiedrībā interesi par grāmatu. Vākt un sistematizēt materiālus novadpētniecībā. Veidot bibliotēku par kvalitatīvu un saturīgu informācijas iegūšanas un brīvā laika pavadīšanas vietu dažādiem interesentiem. Sniegt atbalstu iedzīvotājiem jauno informācijas tehnoloģiju un e-prasmju apguvē.

Mērķauditorijas raksturojums

Tikaiņu bibliotēkas apmeklētāji ir visu vecuma grupu, dažādu izglītības līmeņu un profesiju pārstāvji.

Komplektēšanas politika atspoguļo visu vecumu Rugāju pagasta un Tikaiņu ciema iedzīvotāju vajadzības un intereses.

No 2025. gadā Tikaiņu bibliotēkā reģistrētā 61 lietotāja ir 3 bērni līdz 18 gadu vecumam un 58 pieaugušie.

Vispārīgs krājuma komplektēšanas un komplektējamo informācijas resursu apraksts

Tikaiņu bibliotēkas krājuma komplektēšanas politiku nosaka bibliotēkas galvenie uzdevumi un prioritātes:

- Nodrošināt visiem pagasta iedzīvotājiem brīvu literatūras un nepieciešamās informācijas saņemšanu, sniedzot visiem apmeklētājiem pieejamus bezmaksas bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informacionālos pakalpojumus;
- Komplektēt bibliotēkas krājumus atbilstoši lasītāju interesēm un pieprasījumiem;
- Nodrošināt krājumu un citu materiālo vērtību saglabāšanu un drošību;
- Katram bibliotēkas apmeklētājam radīt tādu vidi, kurā ikviens bibliotēkā justos gaidīts;
- Nodrošināt lietotājus ar brīvu un plašu informācijas pieejamību;
- Sekmēt kultūras mantojuma apzināšanu un popularizēt to pagasta iedzīvotājiem.

Tikaiņu bibliotēka ir vietējās nozīmes bibliotēka ar daudzveidīgu lietotāju sastāvu, tāpēc bibliotēka komplektē universālu krājumu, kas aptver visas zinātņu nozares, akcentu liekot uz daiļliteratūru un bērnu literatūru.

Bibliotēkas pamatkrājumu veido grāmatas, turpinājumi, seriālizdevumi un citi dokumenti.

Komplektēšanas faktors – bibliotēkas lietotāju vajadzības.

Pa izdevuma veidiem Tikaņu bibliotēka komplektē:

- Grāmatas – 72%
- Seriālizdevumus – 28%
- Elektroniskie dokumenti – abonētas datu bāzes.

2. KRĀJUMA ATLASES UN VEIDOŠANAS VISPĀRĪGIE PRINCIPI

Vispārīgie komplektēšanas kritēriji

- Dokumentu atbilstība lasītāju pieprasījumam un interesēm;
- saturiska vērtība, kompetence materiāla izklāstā;
- vēsturiski nepārejoša vērtība;
- literārā un mākslinieciskā vērtība;
- nepilnīgs vai saturiski novecojis krājums attiecīgajā nozarē;
- atbilstība krājuma pašreizējam sastāvam.

Prioritātes krājuma komplektēšanā

Bibliotēkas krājums paredzēts lasītājiem izsniegšanai uz mājām.

Komplektē daiļliteratūru pieaugušajiem, kas ietver Latvijas un pasaules klasiku, populārus darbus un citus daiļliteratūras žanrus. Latviešu oriģinālliteratūru komplektē pēc iespējas pilnīgi. Daiļliteratūra svešvalodās tiek komplektēta, ņemot vērā lasītāju pieprasījumu.

Komplektē pieprasītākos populārzinātniskos nozaru izdevumus.

Daiļliteratūras komplektēšanas kritēriji:

- ✓ lasītāju pieprasījums;
- ✓ kritikas vērtējums;
- ✓ iesējuma kvalitāte;
- ✓ cena.

Lasītavas krājumu paredzēts izmantot uz vietas bibliotēkas telpās, gan arī izsniegšanai.

Krājumu veido laikraksti un prese.

Uzziņas izdevumu komplektēšanas kritēriji:

- vietējā mēroga intereses;
- informācijas trūkums.

Laikraksti un žurnāli tiek abonēti pamatojoties uz datiem par lasītāju skaitu, sastāvu, vajadzībām un ievērojot šādus kritērijus:

- Nozaru aptvēruma ievērošana,
- Balvu novada ziņas,
- Ar atlasīti komplektē populārus, izklaides žurnālus.

Elektroniskie resursi

Tikaiņu bibliotēkas lietotājiem pieejamas bezmaksas datu bāzes Letonika, Lursoft, kā arī Balvu reģiona bibliotēku elektroniskais katalogs un Kultūrvēstures datu bāze.

Hronoloģiskais aptvērums

Bibliotēkas krājums ietver dokumentus ar nepārejošu zinātnisku un kultūrvēsturisku vērtību, kas atspoguļo dažādus laikmetus un periodus. Šī krājuma daļa ir bibliotēkas pamats. Krājums tiek nepārtraukti papildināts ar jauniegūtajiem dokumentiem, kā arī agrākajos gados izdotajiem dokumentiem, ja tiem ir zinātniska, kultūrvēsturiska vērtība vai paaugstināts pieprasījums.

Eksemplaritāte

Pamatā komplektē katra dokumenta 1 eksemplāru.

Krājuma komplektēšanas avoti

- pirkumi;

- abonēšana;
- dāvinājumi;
- nozaudēto izdevumu atvietošana – lasītāju nozaudēti izdevumi atvietoti ar identiskiem vai saturā līdzvērtīgiem.

Grāmatas tiek iepirkta grāmatu apgādos. Preses izdevumi tiek abonēti Latvijas Pasta abonēšanas sistēmā.

Finanšu sadalījums

Bibliotēkas pamatbudžetu veido Balvu novada pašvaldības finansējums.

Tikaiņu bibliotēkas krājums tiek veidots, balstoties uz Balvu novada pašvaldības piešķirto finansējumu, kas gadu no gada var būt mainīgs.

Dokumentu atlases kritēriji

Pamatā resursi tiek komplektēti latviešu valodā. Svešvalodās izdevumi netiek komplektēti vai komplektēti ļoti minimāli.

Krājumā nekomplektējamie dokumenti

Bibliotēka nekomplektē dokumentus:

- ar pretvalstisku, pornogrāfisku, rasu naidu kurinošu saturu;
- sliktas kvalitātes materiāla izdevumus;
- īslaicīgas nozīmes literatūru (bukletus, partijas programmas, reklāmas u.tml.)

Dāvinājumu politika

Bibliotēka dāvinājumos pieņem pēdējo 10 gadu laikā izdotās grāmatas, kas ir saturiski vērtīgas, labi saglabājušās, kas var aizvietot bibliotēkas krājumā fiziski nolietotas, bet lasītāju pieprasītas grāmatas. Bibliotēka patur tiesības ar dāvinājumiem rīkoties pēc saviem ieskatiem (atdot lasītājiem, nodot makulatūrā u.c.)

3. KRĀJUMA DZIĻUMA RĀDĪTĀJI

(pēc IFLA/UNESCO ieteiktiem fondu dziļuma indikatoriem: Conspectus metodes)

0 - nekomplektē vispār

1 – minimāls informācijas līmenis (*fonds nodrošina nelielu informāciju par nozari vai tēmu: ierobežots vispārīgo materiālu krājums, padziļinātie uzzīņu izdevumi, speciālie periodiskie izdevumi un elektroniskie izdevumi netiek komplektēti*)

2 – pamatinformācijas līmenis (*fonds iepazīstina ar noteikto nozari vai tēmu, parāda informācijas daudzveidību, kas pieejama citur, tiek nodrošinātas lietotāju informacionālās vajadzības atbilstoši koledžu apmācības līmenim*)

3 – studiju līmenis (*fonds sniedz informāciju par noteikto nozari vai tēmu sistemātiskā veidā, tomēr zemākā līmenī, kā nepieciešams zinātniskai pētniecībai, nodrošinot lietotājus koledžas vai bakalaura vispārīgās informācijas vajadzībām, plašs vispārīgo monogrāfiju un uzzīņu dokumentu krājums, ar atlasīti veidoti speciālo dokumentu krājums*)

Valodu kodi

P – dominē valsts pamatvaloda, maz vai nemaz dokumentu citās valodās

S – papildus pamatvalodai ar atlasīti komplektē dokumentus arī citās valodās

W – dokumenti daudzās valodās

Nodaļa	Dziļuma indikators	Valodas indikators
0 nodaļa	2	L
1 Filozofija. Psiholoģija. Loģika. Ētika	2	L
2 Reliģija	1	L
3 Sociālās zinātnes	1	L
5 Matemātika. Dabas zinātnes	2	L
61 medicīna	2	L
62 Tehnika	2	L
63 Lauksaimniecība. Mežsaimniecība	2	L
64 Mājturība. Mājsaimniecība. Komunālā saimniecība	2	L
69 Celtniecība. Būvmateriāli. Būvdarbi	1	L
7 Māksla	1	L
796 Sports. Fiziskā kultūra	1	L
81 Valodniecība.	1	L
82 Literatūrzinātne	2	L
91 Ģeogrāfija	2	L
Daiļliteratūra	3	L
Latviešu daiļliteratūra	3	L
Ārvalstu daiļliteratūra	2	L
Literatūra bērniem – pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma	1	L
Literatūra bērniem – vidējā vecuma (5-7klase)	1	L
Literatūra 8 – 9.. klasei	1	L

4. KRĀJUMA REKOMPLEKTĒŠANAS IEMESLI UN KĀRTĪBA

Norakstīšanai paredzētos iespieddarbus un citus dokumentus atlasa atbilstoši šādiem kritērijiem:

- nolietoti izdevumi;
- novecojuši iespieddarbi pēc to satura;
- liekie dublikāti;
- cirkulācijas biežums (mazizmantotie iespieddarbi);
- bojāti izdevumi;
- nozaudēti izdevumi;
- izdevumi, kas nav atgūstami lietotāju vainas dēļ;
- profilam neatbilstoši izdevumi;
- Izdevumi, kas nodoti citām bibliotēkām.

Bibliotēkas krājumu rekomplektēšana – resursu izvērtēšana un materiālu norakstīšana - notiek katru gadu. Lasītāju nozaudētās grāmatas tiek aizstātas ar līdzvērtīgām, kā to paredz bibliotēkas lietotāju noteikumi.

Bibliotēkas krājumu rekomplektēšana – resursu izvērtēšana un materiālu norakstīšana - notiek katru gadu. Lasītāju nozaudētās grāmatas tiek aizstātas ar līdzvērtīgām, kā to paredz bibliotēkas lietotāju noteikumi.

Krājuma skaitliskie rādītāji katru gadu tiek statistiski apkopoti un izvērtēti.

5. KRĀJUMA ATTĪSTĪBAS POLITIKAS IEVIEŠANA, NOVĒRTĒJUMS, ANALĪZE

Vadoties pēc augstāk tekstā izstrādātās krājuma komplektēšanas politikas, bibliotēkas krājums saglabās savu kvalitāti un daudzveidīgumu un finanšu resursi tiks lietderīgi izmantoti. Galvenokārt, to iespējams panākt, komplektēšanas procesā ievērojot bibliotēkas lietotāju pieprasījumu un krājuma izvērtēšanu pa nodaļām un nozarēm. Izstrādātā krājuma komplektēšanas politika īstēnos bibliotēkas izvirzīto misiju un attīstības mērķi - piedalīties informācijas sabiedrības veidošanā, nodrošinot efektīvu, kvalitatīvu un sabiedrības vajadzībām atbilstošu bibliotēkas darbību un daudzveidīgu resursu un pakalpojumu pieejamību visiem iedzīvotājiem.

Krājuma kvalitāte un daudzveidība lielā mērā atkarīga no Balvu pašvaldības piešķirtajiem finanšu resursiem.

Tikaiņu bibliotēkas krājums izvietots pārskatāmi un tā fiziskā kvalitāte ir laba.

